

Asia: VN/24927/2020

Lausuntopyyntö uudistettavan lainvalmistelun vaikutusarviointiohjeen luonnoksesta

Lausunnonantajan lausunto

Huomiot ohjeen yleisestä osasta: luvut 1–3

Lääkäripalveluyritykset ry:n mielestä lausunnolla olevan lainsäädännön vaikutusarviointiohjeen tavoitteet ovat kannatettavia. Vaikutusarviointien laajuus ja tarkkuus täytyy suhteuttaa valmistelussa olevan lainsäädännön tai lainsäädäntökokonaisuuden yhteiskunnalliseen merkitykseen. Suurista uudistuksista (esim. sote-uudistus) pitää tehdä monipuolinen ja laaja vaikutusarviointi. Niistä täytyy tehdä myös jälkiarviointi, jossa toteutuneita vaikutuksia verrataan lainsäädäntömuutokselle asetettuihin tavoitteisiin sekä lainsäädännön valmisteluvaiheessa tehtyihin vaikutusarvioihin. Tällöin luodaan edellytykset myös vaikutusarviointien kehittämiseksi ja sitä kautta paremmalle lainsäädännön valmistelulle.

Olennaisten vaikutusten tunnistamisen näkökulmaa pitää vahvemmin korostaa ohjeistuksen yleisessä osiossa. Olennaisten vaikutusten tarkistuslistaa voisi arviointiohjeessa vielä selkiyttää: on tärkeää tunnistaa se, mikä lakiuudistuksessa/-muutoksessa on olennaista.

Lainsäädännön arviointineuvoston roolia lainsäädännön valmisteluprosessissa pitää selkeyttää.

Arviointiohjeessa voisi kuvata tarkemmin sitä, miten vaikutusarvioinnit vaikuttavat tai miten niiden olisi tarkoitus vaikuttaa lainsäädäntöratkaisuihin. Lainsäädännön arviointineuvostolta voisi pyytää konsultaatiota jo ensimmäistä säädösluonnosta valmisteltaessa. Arviointineuvoston lausunnon merkitystä lainsäädännön jatkovalmisteluun olisi myös perusteltua käsitellä ohjeessa.

Huomiot perus- ja ihmisoikeusvaikutuksista: luku 4.1

Ei lausuttavaa

Huomiot taloudellisista vaikutuksista: luku 4.2

LPY:n mielestä on hyvä, että uudistettavaan ohjeeseen sisältyy erillinen ”pk-yritystesti” eli pieniin ja keskisuuriin yrityksiin kohdistuvien erityisvaikutusten huomioiminen osana hallituksen esityksen valmistelua. Pk-yritysten huomioiminen erikseen on perusteltua, koska sääntelytaakka rasittaa suhteellisesti huomattavasti enemmän pieniä kuin suuria yrityksiä. Pk-yrityksillä on myös yleensä vähemmän resursseja tuoda esille niihin kohdistuvia vaikutuksia lainvalmisteluvaiheessa.

LPY:n mielestä on hyvä, että arviointiohjeessa kannustetaan lainvalmistelijaa arvioimaan taloudellisia vaikutuksia määrällisesti niin pitkälle kuin mahdollista. Vaikutusten euromääräinen arviointi on erityisen merkityksellistä suurissa ja pitkävaikutteisissa uudistuksissa, kuten sote-uudistus ja siihen liittyvä sosiaali- ja terveydenhuollon rahoituksen uudistus.

Huomiot ympäristövaikutuksista: luku 4.3

Ei lausuttavaa

Huomiot muista ihmisiin kohdistuvista ja yhteiskunnallisista vaikutuksista: luku 4.4

-

Muut huomiot

LPY mielestä vaikutusarviointiohjeessa täytyy kiinnittää säädösehdotusten vaikutustenarvioinnin lisäksi huomiota myös nykytilan arviointiin. Hallituksen esitysten nykytilan arviointia käsittelevä osuus on usein hyvin yleisellä tasolla, lähinnä voimassa olevan sääntelyn kuvausta. Hallituksen esityksessä pitäisi kuvata, mitkä asiat nykytilassa kaipaavat muutosta ja millä perusteilla eli miksi esitetty muutos on tarpeellinen. Nykytilan arvioinnista tulisi käydä ilmi, mitä ongelmia nykytilassa on havaittu, miltä osin nykytila ei vastaa yhteiskunnallisia tavoitteita ja miltä osin havaitut ongelmat voidaan korjata lainsäädäntöä esitetyllä tavalla muuttamalla. Kattava nykytilan kuvaus on lähes poikkeuksetta välttämätön edellytys laadukkaan vaikutusarvioinnin toteuttamiselle. LPY:n mielestä vaikutusarviointiohjeissa täytyy korostaa nykytilan arvioinnin merkitystä ja ohjeistaa sen toteuttamista.

Partanen Ismo
Lääkäripalveluyritykset ry